Девета година
94 број
Anul 9, Numărul 94

25 Maj 2009
25 Mai 2009

MACEDONEANUL
МАКЕДОНЕЦОТ

Asociația Macedonenilor din România
Друштвото на Македонците од Романија

ЛИАНА ДУМИТРЕСКУ ПРЕТСЕДАТЕЛ НА ПОДКОМИСИЈАТА ЗА СЕЛЕНА

Репортер : Кога беше формирана Подкомисијата за простор ?
Лиана Думитресску : Во Парламентот на Романија во кадарот на Комисијата за Информатичка Технологија се создаде Подкомисија за Вселенскиот простор. Оваа подкомисија не е нова, таа беше формирана во претходниот парламентарен состав исто така како дел од Комсијата за Информатичка Технологија и сега беше едоставно обновена и секако дека го промени и својот состав затоа што и Паралементот на Романија има нов состав.
Р. : Каде е сместена политиката на Романија во поглед на Вселенскиот простор?
Л.Д.: Романија во доменот на вселенската политика е во ситуација кога практичната компонента е чекор понапред пред законската компонента и пред процедуралната компонента за законско изготвување и хармонизација.
Р. : Кое е објаснувањето за оваа ситуација ?
Л.Д. :Објаснувањето е едноставно : сите ја користиме вселенската техника, користиме мобилни телефони, GPS уреди, гледаме телевизија кои ни испраќаат сигнали преку посредство на сателитите, во секојдневниот живот користиме вселенска технологија во комуникацијата, користиме лекови изработени по истражувањата и направени во вселената, некои од нас кои живееле или имале контакт со зоните погодени од големите природни катастрофи, како што беше зоната на регионот Долж знаат многу добро дека набљудувањето на овие зони се врши преку сателити, постојат многу апликации кои ги користиме секојдневно, тие се составен дел од нашиот живот.
Р. : Дали оваа гранка е нова за Романија ?
Л.Д. : Вселенскиот простор претставува релативно нов домен за Романија затоа што почна да функционира пред релативно кратко време, воедно со втората половина на 20 век со самиот почеток на организираното истражување во оваа гранка воедно со лансирањето на првите ракети, воедно со лансирање на првиот човек во вселената и лансирањето на првите вселенски сателити, првите орбитни станици на кои започнаа даизведуваат научни истражувања.
Р. : Колку значаен е овој домен за Романија и за романците ?
Л.Д. : За нас романците овој домен е значаен затоа што постоеле и постојат луѓе со капацитет да го развијат овој домен и ќе дадам неколку примери : училиштето за вселенски права е основано од страна на еден романски професор – професор Матееску Мате – од Квебек. Практично преку професор Матееску Мате Романија ги постави темелите на интернационалното училиште за вселенски права и токму ние романците немаме законска основа во овј правен домен нешто што е голема загуба за идните генрации доколку не успееме или доколку не се обидеме да го пренесеме ова вредно наследство и понатаму. Во Романија веќе постојат специјалисти во и со оваа прилика би сакала да спомнам други значајни имиња како што се Вирџилиу Поп и Г-ѓата

LIANA DUMITRESCU, PREŞEDINTE AL SUBCOMISIEI PENTRU SPAȚIU

Reporter : Când a fost înființată Subcomisia pentru Spațiu ?
Liana Dumitrescu : În Parlamentul României în cadrul Comisiei pentru Tehnologia Informației s-a înființat Subcomisia pentru Spațiu. Subcomisia pentru Spațiu nu este o comisie nouă, ea a fost înființată în legislatura trecută tot în cadrul Comisiei pentru Tehnologia Informației şi a fost acum pur şi simplu reînființată, cu o altă componentă bineînțeles pentru că s-a schimbat şi componența Parlamentului României.

R. : Unde se situează politica României privind spațiul ?
L.D. : România în domeniul politicii spațiale este în situația în care componenta practică se află cu mult înaintea componentei legislative şi înaintea componentei procedurale de scriere şi armonizare legislativă.
R. : Care este explicația pentru această situație ?
L.D. : Explicația este foarte simplă : toți folosim tehnică spațială, folosim telefoane mobile, folosim GPS-uri, ne uităm la televizoare care transmit semnale recepționate prin intermediul sateliților, folosim în viața de zi cu zi tehnologie spațială în comunicații, folosim medicamente care au fost elaborate în

Думитра Попеску и нејзиниот труд вложен во овој домен, и, повторувам би било штета досегашните остварувања во практичниот и теоретскиот дел од овој домен да не добијат крајно право во законскиот домен.

Р. : Постојат ли значајни Романски остварувања во областа на вселенските истражувања ?

Л.Д.: Имаме едно напредно ниво на истражување каде што има млади кои веќе ја покажаа својата способност во програмите за европски истражувања, имаме истражувачи кои работат во НАСА или Европската Вселенска Агенција (ЕВА) и во други програми за вселенски истражувања или во зоната на развој на вселенските истражувања. Би сакала да ги дадам како пример една група студенти , сега се доктори на науки но кои за времето на студии добија финансирање за еден проект од ЕВА кој се состоеше во конструкција на еден сателит за телекомуникации. Првиот романски сателит се вика Голијат, тој беше создаден со посредство на Романската Вселенска Агенција со евро финансирање од ЕВА. Практично во овој момент сателитот не може да биде лансиран затоа што не постои законска основа за да се изведе ова работа.

Р. : Можете ли да ни објасните зошто не може да биде лансиран првиот романски сателит?

Л.Д.: За да може да се лансира еден сателит од страна на една земја треба таа земја да има усвоено една концвенција за лансирање, да има сопствен регистар за лансирање, а за да има регистар треба да постои законодавство во оваа област.

Р. : Кој ќе биде првиот проект

urma cercetărilor făcute în spaţiu, unii dintre noi care au trăit sau care au avut contact cu zonele calamitate de dezastrele naturale cum ar fi zona judeţului Dolj ştiu foarte bine că supravegherea acestor zone se face prin satelit, există foarte multe aplicaţii pe care le folosim zilnic, fac parte integrantă din viaţa noastră.

R. : Este domeniul spaţial o noutate pentru România ?

L.D. : Domeniul spaţial este un domeniu destul de nou pentru România pentru că el a început să funcţioneze de relativ puţin timp, odată cu cea de a doua jumătate a secolului XX, concomitent cu începutul cercetării organizate în acest domeniu, odată cu lansarea primelor rachete, cu lansarea primului om în spaţiu, cu lansarea primilor sateliţi, cu lansarea primelor staţii orbitale pe care au început să se realizeze experimente ştiinţifice.

R. : Cât este de important domeniul spaţial pentru România şi pentru români ?

L.D. : Pentru noi românii acest domeniu este important pentru că au existat şi există unii dintre noi care au capacitatea să dezvolte acest domeniu şi voi da numai câteva exemple : şcoala de drept spaţial a fost întemeiată de către un profesor român – profesorul Mateescu Mate – din Quebec. Practic prin domnul profesor Mateescu Mate, România a pus temeliile şcolii internaţionale de drept spaţial şi tocmai noi românii nu avem o legislaţie în acest domeniu şi asta este o mare pierdere pentru generaţiile viitoare dacă nu am continua sau cel puţin nu am încerca să ducem mai departe această moştenire valoroasă. În România există deja specialişti, aş dori să amintesc cu această ocazie alte nume de referinţă cum ar fi domnul Virgiliu Pop şi pe doamna Dumitra Popescu şi de eforturile dânsei în acest domeniu, şi repet ar fi păcat ca realizările deja existente la nivel practic şi teoretic să nu aibă consistenţă şi finalitate în domeniul legislativ.

R. : Există realizări româneşti notabile în zona de cercetare spaţială ?

L.D.: Avem un avansat nivel de cercetare unde există tineri care şi-au demonstrat capabilitatea în programe de cercetare europene, avem cercetători care lucrează la NASA sau la Agenţia Spaţială Europeană (ESA) şi în alte programe de cercetare spaţială sau în zona de devoltare a cercetării spaţiale. Aş dori să dau exemplu o grupă de tineri, acum doctoranzi, dar care în timpul studenţiei au câştigat finanţarea unui proiect la ESA, care consta în construirea unui satelit. Primul satelit românesc se numeşte Goliat, el a fost construit prin intermediul Agenţiei Spaţiale Române cu finanţare europeană de la ESA, iar unul din motivele pentru care acest satelit nu poate fi lansat esta lipsa bazei legislative pentru a face acest lucru.

R. : Ne puteţi explica de ce nu poate fi lansat primul satelit românesc ?

L.D.: Pentru ca un satelit să poată fi lansat de către o ţară trebuie ca ţara respectivă să fi aderat la o

за оваа подкомисија ?
Л.Д.: Првиот проект за оваа подкомисија за вселената ќе има како крајна цел изработка на еден закон кој ќе го озакони регистарскиот проблем за лансирање затоа што на есен оваа година, најдоцна до пролет идната година сателитот Голијат да може да биде лансиран на бок-от на ракетата Вега.
Р. : Дали има и други учества на романци во европските вселенски програми ?
Л.Д.: Да, како да не ! Постојат романски фирми кои учествуват на директен начин во изработувањето на ракетите и европските сателити. Фирмата Астриум најголемиот производител на опрема и составни делови кои се користат во вселенските програми за изработка на Воздушни ракети и се купени од една фирма од Бакау и то , една машина за поправки и ке биде употребена во процесот на израбитка на составните делови на воздушната ракета. Треба да се нагласи и тоа дека оваа машина е набавена преку лицитација, лицитација на која учествуваа многу поголеми фирми и со големо традиционално искуство во оваа област.

Л.Д.: Сакам да ви кажам дека во овој момент романската јавност се приспособи на меѓународните барања и потреби на ова време, има научници во областа за вселената, има инжинери, техничари и физичари кои работат во оваа област, дури има и еден астронаут по име Дорин Прунариу, сево ова без интервенции од страна на властите или парламентот. Практично во овој момент Парламентот на Романија преку Вселенската Подкомисија се обидува да ја усогласи легислацијата со барањата и потребите и да ја усогласи активноста со другите европски парламенти. На ниво на Европскиот Парламент постои комисија која се бави со проблематиката поврзана за вселената и исто така поголем дел од земјите членки имаат специјални комисии за оваа област и овде како примери би ги споменала : Франција, Германија, Англија, Чешка, Полска. Романија треба да го направи овој чекор и да има комисија која ќе има директна цел, активности поврзани со вселената. Главното име прихватено од ваков вид на овие комисии во глобала е Space Committee – Вселенска Комисија. Треба да се напомене и тоа дека и во кадарот на ООН постои комисија во чија номенклатура се појавува терминот вселенски простор
de spațiu extra atmosferic.
Р. : Дали можете да ни кажете нешто за структурата на оваа Вселенска Подкомисија од рамките на Парламентот на Романија ?
Л.Д.: Подкомисијата е составена од пет члена: претседател – позиција која ми припаѓа мене, потпретседател – господин Виорел Аритон, секретар – господин Мирчеа Казан, пратениците Адриан Бадулеску и Петру Фарго обични членови
Р. : Кои ќе бидат предностите на оваа подкомисија ?
Л.Д.: Предностите на ова подкомисија во овој момент претставуваат комплетно влегување на Парламентот на Романија во Мегународната Унија за Вселената и исто така подршка на Романија за влегување во Европската Вселенска Агенција (European Space Agency), во овој момент нашата земја има статут на

conveție privind lansările, să aibă propriul său registru de lansări, iar pentru a avea registrul trebuie să existe o legislație în acest domeniu.

R. : Care va fi primul proiect al acestei subcomisii ?
L.D.: Primul proiect al Subcomisiei pentru spațiu va avea drept finalitate elaborarea unei legi care să reglementeze problema registrului de lansări pentru ca în toamna acestui an, cel mai târziu în primăvara anului viitor satelitul Goliat să poate fi lansat la bordul rachetei Vega.
R. : Mai există şi alte participări româneşti la programele spațiale europene ?
L.D.: Da, cum să nu ! Există firme româneşti care participă în mod direct la realizarea rachetelor şi sateliților europeni. Firma Astrium cel mai mare producător de echipamente şi subansamble folosite în programele spațiale a achiziționat de la o firmă din Bacău o maşină de rectificat care va fi folosită în procesul de producție al părților componente al rachetei Arianne. Trebuie precizat faptul că această maşină de rectificat a fost achiziționată în urma unei licitații, licitații la care au participat firme mult mai mari şi cu tradiție în domeniu, vreau să vă spun că în acest moment societatea civilă românească s-a adaptat cerințelor internaționale şi nevoilor acestor vremuri, are cercetători în domeniul spațial, are ingineri, tehnicieni şi fizicieni care lucrează în acest domeniu, are chiar şi un astronaut în persoana

земја соработник следувајќи да во следните две години постане рамноправна членка.

Р. : Што би можеле да ни кажете за Европската

Вселенска Агнецијa ?

Л.Д.: Како што забележавте членството во Европската Унија не ни гарантира и членство во Европската Вселенска Агенција. Благодарение на стратешкото и техничкото значење, и значењето во доменот на истражувањето, приклучувањето кон оваа агенција се одвива на сосема поинаков начин, според една програма за приклучување, постоејќи точни правила и постапки кои треба да се поминат и секако исполнување на строгите критериуми за приклучување.

Р. : Каква улога има Романската Вселенска Агенција ?

Л.Д.: Влдата на Романија преку посредство на Европската Вселенска Агенција одигра значајна улога во приклучувањето на Романија кон Европската Вселенска Агенција и во голема мера и по нејзина заслуга успеа нашата земја да ги премине сите нивоа кон влегувањето, побрзо отколку други земји.

Р. : Каква улога има Романскиот Парламент во процесот на приклучување на Романија во Европската Вселенска Агенција ?

Л.Д.: Посакувам колку побрзо Романија да постане членка на Европската Вселенска Агенција и ова да се оствари и благодарение на Парламентот на Романија преку посредство на оваа подкомисија.

Р. : Дали Романија има претходници во оваа област ?

domnului Dorin Prunariu, toate acestea fără ca statul sau parlamentul să fii intervenit. Practic în acest moment Parlamentul României prin Subcomisia de spațiu nu face altceva decât să armonizeze legislația cu cerințele şi necesitățile vieții sociale şi să-şi armonizeze activitatea cu celelalte parlemente la nivel european. La nivelul Parlamentului European există o comisie care se ocupă cu problemele de spațiu şi deasemenea majoritatea parlamentelor țărilor membre au comisii speciale pentru acest domeniu şi aş ori să dau aici ca exemplu : Franța, Germania, Marea Britanie, Cehia, Polonia. România trebuie să facă şi ea acest pas şi să aibă o comisie care să aibă drept scop al activității sale domeniul spațial. Denumirea general acceptată pentru astfel de comisii este Space Committee – Comisia pentru Spațiu. Trebuie precizat faptul că şi la ONU există o comisie în a cărui nomenclatură apare termenul de spațiu extraatmosferic.

R. : Ne puteți spune ceva despre structura Subcomisiei de spațiu din cadrul Parlamentului României ?

L.D.: Subcomisia este formată din cinci persoane : un preşedinte - poziție pe care o ocup eu, un vicepreşedinte – domnul Viorel Ariton, secretar - domnul Mircea Cazan, iar deputații Adrian Bădulescu şi Petru Fargo membri.

R. : Care vor fi prioritățile acestei subcomisii ?

L.D.: Prioritatea acestei subcomisii în acest moment va fi aderarea deplină a Parlamentului României la Uniunea Interparlamentară privind spațiul şi de asemenea susținerea aderării României la Agenția Spațială Europeană (European Space Agency), în acest moment țara noastră având statutul de membru cooperant urmând ca în următorii doi ani să devină membru cu drepturi depline.

R. : Ce ne mai puteți spune de Agenția Spațială Europeană ?

L.D.: Aşa cum vă dați seama calitatea de membru al Uniunii Europene nu garantează calitatea de membru al Agenției Spațiale Europene. Datorită importanței sale strategice, tehnice şi în domeniul cercetării, aderarea la această agenție se desfăşoară într-un mod aparte, conform unui program de aderare, existând termene fixate care trebuiesc parcurse şi criteriile de aderare fiind unele dure.

R. : Ce rol are Agenția Spațială Română ?

L.D.: Guvernul României prin intermediul Agenției Spațiale Române a jucat un rol important în aderarea României la Agenția Spațială Europeană şi este meritul său în mare parte că țara noastră a reuşit să parcurgă unele etape de aderare mult mai repede decât au făcut-o alte state.

R. : Ce rol are Parlamentul Român în procesul de aderare la Agenția Spațială Europeană ?

L.D.: Îmi doresc ca cât mai curând România să adere la Agenția Spațială Europeană şi acest fapt să se înfăptuiască şi datorită Parlamentului României prin intermediul Subcomisiei pentru spațiu.

R. : România are precursori în domeniul spațial ?

Л.Д.: Првиот изумител на степенестата ракета на кој принцип работи и НАСА денес, бил сас Конрад Хаас од Сигиу кој во 1556 напишал 200 страници кои се резултат од неговите истражувања и искуства во оваа област. Четири векови подоцна, принципот на степенестата ракета практично бил повторно откриен од еден друг локалник од Сибиу, Херман Оберт.

Р. : Дали има и други романци кои се вклучени во некои од мегународните вселенски организми ?

Л.Д.: Во 2010 Романија во името на Дорин Прунариу ќе го превземе претседателството на Комисијата за употреба на Вселенскиот Простор во добротворни цели од ООН (Committee on the Peaceful Uses of Outer Space).

Р. : Кои организми и институции ќе соработуваат со парламентот за изработување на законите во областа на вселената ?

Л.Д.: До сега расположеност за соработка со подкомисијата за вселената во изработубвањето на толку потребниот легислативен пакет пројавија : господин Дорин Прунариу во својство на специјалист од оваа област, поранешниот претседател на Подкомисијата за вселената – Ливиу Нисторан како и Романската Вселенска Агенција преку нејзиниот совет.

Р. : Ќе се организираат ли оваа година значајни настани во оваа област ?

Л.Д.: Да, оваа година во Букурешт, Романија ќе се организира второто издание на Романска Конференција за Вселенски Апликации - CRAS 2009.

Р. : На крај што би сакале да им порачате на нашите читатели ?

L.D.: Cel care a inventat pentru prima oară racheta în trepte, al cărui principiu de bază îl foloseşte NASA şi astăzi, a fost un sas Conrad Haas, din Sibiu care la 1556 scria 200 de pagini referitoare la observaţiile şi experimentele sale în acest domeniu. Patru secole mai târziu, principiul rachetei în trepte a fost practic redescoperit de un alt sibian, Hermann Oberth.

R. : Există şi alţi români implicaţi în organismele internaţionale spaţiale ?

L.D.: În anul 2010 România prin persoana lui Dorin Prunariu va prelua preşedenţia Comisiei pentru folosirea Paşnică a Spaţiului de la ONU (Committee on the Peaceful Uses of Outer Space).

R. : Ce organisme şi instituţii vor colabora cu parlamentul în vederea elaborării legilor în domeniul spaţial ?

L.D.: Până acum şi-au arătat disponibilitatea să lucreze cu Subcomisia pentru spaţiu în vederea elaborării pachetului legislativ atât de necesar : domnul Dorin Prunariu în calitate de specialist în domeniu, fostul preşedinte al Subcomisiei pentru spaţiu – Liviu Nistoran cât şi Agenţia Spaţială Română.

R. : Se vor organiza anul acesta evenimente importante în domeniul spaţial ?

L.D.: Da, anul acesta la Bucureşti, România va organiza cea de a doua ediţie a Conferinţei Române pentru Aplicaţtii Spaţiale - CRAS 2009.

R. : În încheiere ce doriţi să transmiteţi cititorilor

Л.Д.: Вселенската технологија и што е поврзано со новите откритија во вселенскиот простор ќе постанат или веќе се дел од нашиот секојдневен живот. Полесните и поцврстите материјали, примањето на емисии преку сателити, минијатурните електронски уреди, сево ова и многу други работи за прв пат беа употребени во вселенската област дури потоа почнуваат да се применуваат и во секојдневните активности. Вселената одамна веќе не е СФ, туку со секој ден е се поблиску до нас.

Лаура Рогобете

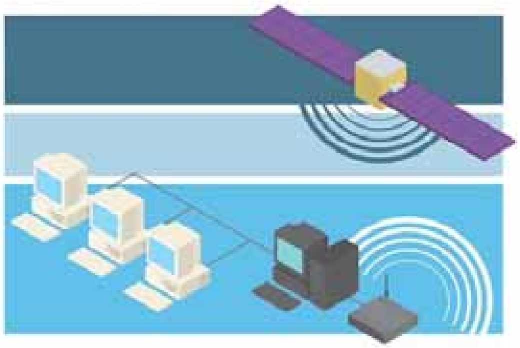

noştri ?
L.D.: Tehnologia spaţială şi tot ceea ce ţine de descoperiri în domeniul spaţial vor ajunge sau au ajuns deja să facă parte integrantă din viaţa noastră de zi cu zi. Materiale mai uşoare, materiale mai rezistente, recepţia prin intermediul sateliţilor, echipamente electronice miniaturizate, toate acestea şi multe altele şi-au avut prima dată aplicaţia în domeniul spaţial după care au început să fie folosite şi în activităţile zilnice. Spaţiul nu mai este de mult timp SF, el este mai aproape de noi pe zi ce trece.

Redactor Laura Rogobete

ЗЕМНИ УБАВИНИ

Земјата се гледа
Со морињa разбранети
Со патеки преплетени
Од човека, направени.

Планински патеки,
Пошироки и потесни,
Човештвото го водат
Кон живот подобар.

Куќи, долини и шуми
Планетата ја красат
На највисок ранг ја стават
Таа која живото го води.

Облаци ја гледаат
И со капки ја обмиваат
Од нив кои паѓаат
Кога тие ќе посакат.

Нивите во строј се гледаат,
Убаво време очекуват
Род богат да дадат,
Планетата да ја заситат.

И гледам палати од планини
Кои круни зелени носат
Горди на украсот свој
Кој воздухот го чистат.

Долги и прави патеки
Носат бол за почивка
Се обидуват силно тие
Настани да немаат.

И бела наметка се распосла,
Земјата не се гледа,
Таму е таа, не очекува,
Нови цветови полна

FRUMUSEŢEA PĂMÂNTULUI

Se vede pământul
Cu mări învolburate,
Cu cărări şerpuite,
De către om făcute.

Drumuri prin munţi,
Mai late sau înguste,
Conduc omenirea
Spre o viaţă mai bună.

Sunt case, văi şi păduri
Ce împodobesc planeta,
Şi-o pun la rangul cel de sus,
Pe ea ce duce viaţa.

Şi norii stau şi o privesc
Şi-o scaldă cu licoarea,
Ce curge din ei
Din când în când.

Ogoarele se văd aliniate,
Aşteaptă prielnica vreme
Să dea roade bogate,
Planeta să o mulţumească.

Şi văd palate formate din munţi
Ce poartă coroană verde
Şi se mândresc cu podoaba lor
Ce aerul purifică.

Sunt drumuri lungi şi drepte
Ce duc dorul odihnei,
Se străduiesc din plin
Să nu aibă evenimente.

Şi o pânză albă s-a aşezat,
Pământul nu-l mai văd,
E acolo şi ne aşteaptă
Şi este plin de flori.

Небото азурно
Во сонце кое се огледува
Мир голем донеси ни
На нашите предци потсети не.

Бело виолетово ме обзема
Од боја божествена откианто
Поглед изгубен да ми измие
Со чист зрак откинат од Сонце.

И, еве, летам на небото полно самовили
Во небесно сино
Нешто што никогаш
На земјата го нема.

Константина Думитреску
8 април 2008

Dar azuriul cer
Ce se oglindeşte-n Soare
Ne aduce pacea cea mare
Şi dorul de ai noştri străbuni.

Alb-violetul mă pătrunde,
E rupt din culoarea divină
Să-mi spele privirea pierdută
Într-o rază de Soare.

Şi, uite, zbor în cerul plin de zâne
În albastrul infinit,
Ce nu are întâlnire
Pe undeva pe pământ.

Constantina Dumitrescu
8 aprilie 2008

9 МАЈ ТРОЈНА ПРОСЛАВА

Низ текот на времето 9 мај претставува дата која е тесно поврзана со историскиот развој на Романија. Започнувајќи уште од крајот на 19 век и првата деценија на 20 век, 9 мај повеќе пати се покажува како дата значајна за целата популација која опстојува на денешната територија на Романија

9 мај 1877 на Вонредната Сесија на Собранието на Пратениците, министерот за надворешни работи Михај Когалничеану, објавува прекин на врските со Отоманската Порта и прогласува еднострана државна независност на Романија. Здобивањето на државна независност претставува резултат на економските и воените напори на романскиот народ, и на сите постапки на романската дипломатија покреанати во претходниот период за време на Војната за независнот од 1877-1878 година.

Ситуацијата во Југо-Источна Европа станува се понестабилна, летото 1875 година во оваа зона започнуваат вооружените буни против Отоманската Империја, која ги опустошувала земјите од регионот со тоа зголемувајќи ги апетитите за создавање на нивни автономни држави. Помеѓу овие вооружени востанија се вбројува и Разловачкото востание 1876 и Кресненското 1878 кои по себе придонесоа многу

Mihail Kogălniceanu
Михаил Когалничеану

9 MAI TRIPLĂ ANIVERSARE

De-a lungul vremilor data de 9 mai s-a arătat a fi strâns legată de cursul istoric al României. Astfel începând cu ultimul sfert al secolului XIX şi până în prima decadă a secolului XXI data de 9 mai s-a arătat mai mult decât odată a fi importantă pentru populaţiile trăind pe teritoriul de astăzi al României.

În Sesiunea Extraordinară a Adunării Deputaţilor din 9 mai 1877, ministrul de Externe, Mihail Kogălniceanu, declara ruperea oricăror legături cu Poarta Otomană şi proclama unilateral independenţa de stat a României. Cucerirea independenţei de stat a României este rezultatul efortului economic şi militar al poporului român şi, deopotrivă, al demersurilor diplomaţiei româneşti făcute în etapa premergătoare, în timpul şi după consumarea Războiului de Independenţă din 1877-1878.

Situaţia în Sud-Estul Europei începuse să se deterioreze începând cu vara anului 1875 când această zonă a început să fie zguduită de revolte armate împotriva Imperiului Otoman, împotriva pauperizării la care acesta supunea statele din regiune şi pentru dobândirea autonomillor statale. Printre aceste revolte armate s-au numărat şi răscoalele din Macedonia de la Razlovţi - 1876 şi de la Kresna – 1878, care au determinat

македонски семјства да пребегаат во Романија, некои од нив и овде формирале ајдучки чети како што бил ајдутин Велку или формирањето на македонски заедници како што било случај во Баилешти, Урзикуца итн.

Манифестирајќи ја својата подршка за востаничките балкански народи, Кралството Романија и јавното мислење ја изразуваат уште еднаш својата подршка и солидарност преку дипломатски канали и преку посредство на целиот романски печат во борбата за слобода на овие народи.

Овие востанија претставувале резултат на политичката воспаленост на Европа, која претставувала јазол на котрадикторности. Голем дел од големите сили сакале да ги заземат клучните точки на Европска Турција, имајќи ја во предвид стратешката позиција на Истанбул, кој бил вистински стражар на Босфорот и Дарданелите но истовремено не посакувале распаѓање на империјата за да не и се дозволи на Русија да добие преседан во Европа. Грците сонувале да ја оживеат Византиската Империја со престолнина во Константинопол, србите посакувале создавање голема држава во границите на царството на Душан, а Романија преку обединувањето од 1859 станува посилна и повлијателна и предизвикува љубомора кај другите народи.

Контрадикторностите, стремежите и интересите на европјаните биле стимулирани и од внатрешните разидувања во Отоманската Империја чиј пад бил предскажан од Димитрие Кантемир во фамозното научно дело Растот и падот на Отоманската Империја-претставено во берлинската академија, империја која кон крајот на 19 век забрзано пропаѓа, а крајот доаѓа во 1918 година кога дефинитивно згаснува.

Развојот на романската држава во овие опасни околности од политичко-воената ситуација во Европа наложува, неопходно растење и модернизирање на новосоздадената Национална Армија како од аспект на човекови сили така и од гледиште на воената технологија и вооружување. Тогашна Романија немала воена индустрија со исклучок на мали работилници за оклопи и затоа била принудена да го увезува целото оружје и муниција од европските производители Аустрија, Франција, Германија, Англија, Русија. Оружјето било разноврсно тоа што било голем логистички недостаток, ризично да прерасне тактички и стратешки проблем на бојното поле, имајќи ја во предвид лабилноста на коалициите помеѓу Големите Сили. Поради тоа било неопходно оспособување со оружјето иако тоа било тежок процес имајќи ја во предвид зависноста од увозот на оружје и финансиската сиромаштија на државата.

По одбивањето на Отоманит да и се даде независност на Романија по мирен пат, воочувајќи дека војната е неизбежна на 4/16 април 1877 година Романија се одлучува за склучување на спогодба со Русија, конвенција која предвидувала почитување на политичкиот и територијалниот интегритет на Романија со повод нападот на руската армија на Бугарија поминувајќи низ Романија.

multe familii de macedoneni să ia calea pribegiei în România unii formând cete de haiduci precum Haiduc Velcu sau simple comunități de macedoneni precum cele din Băileşti, Urzicuța, etc.

Manifestîndu-şi sprijinul cu popoarele balcanice răsculate, guvernul Principatului României şi opinia publică românească şi-au exprimat, prin canalele diplomatice şi prin intermediul întregii prese româneşti, solidaritatea cu lupta de eliberare a popoarelor respective.

Respectivele răscoale s-au produs în contextul politic inflamat al Europei, care constituia un ghem de contradicții. O mare parte dintre Marile Puteri doreau să ocupe posesiunile cheie din Turcia Europeană (care aparțineau Imperiului Otoman), avînd în vedere poziția strategică a Istanbulului, de paznic al Strîmtorilor Bosfor şi Dardanele, dar în acelaşi timp nu doreau destrămarea imperiului pentru a nu da o posibilitate Rusiei să obțină un ascendent prea mare în Europa. Grecii visau să reînvie vechiul Imperiu Bizantin, care-şi avusese capitala la Constantinopol, sârbii doreau să realizeze un stat „mare" în granițele țarului Duşan, iar România, devenită, realmente, mai puternică prin Unirea din 1859, provoca invidia celorlalte popoare, invidie care alimenta disensiunile.

Contradicțiile, aspirațiile şi interesele europene erau stimulate şi de contradicțiile interne din Imperiul Otoman, a cărui decădere fusese prognozată de Dimitrie Cantemir, în faimoasa lucrare Creşterea şi descreşterea Imperiului Otoman – depusă la Academia din Berlin, imperiu care acum, în ultimul sfert al secolului al XIX-lea, se afla în prăbuşire accelerată, sfîrşitul definitiv urmînd să-i survină în 1918.

Evoluția statului român în această periculoasă şi inextricabilă situație politico-militară europeană a impus, cu necesitate, creşterea şi modernizarea recent înființatei Armate Naționale atît sub aspectul forțelor umane, cît şi al înzestrării cu armament şi tehnică militară. Statul român de atunci nu avea industrie de armament – cu excepția unor mici ateliere de armurărie – şi, de aceea, era nevoită să importe tot armamentul, muniția etc. de la producătorii europeni: Austria, Franța, Germania, Anglia, Rusia. În consecință, armamentul şi muniția erau foarte eterogene, ceea ce constituia un mare neajuns logistic, cu riscul să devină un mare pericol tactic pe câmpul de luptă, dar şi strategic, ținînd cont de labilitatea coalițiilor dintre Marile Puteri. De aceea, se impunea, cu prioritate, omogenizarea tipurilor de armament – dar demersul era greu de realizat în condițiile dependenței de importuri şi al penuriei financiare a statului.

După refuzul Imperiului Otoman de a-i acorda României independența pe cale paşnică, văzând că războiul este inevitabil, a hotărît încheierea, la 4/16 aprilie 1877, a unei Convenții cu Rusia, convenție care prevedea respectarea integrității politice şi teritoriale româneşti cu ocazia afluirii spre Bulgaria a Armatei Ruse prin România.

Între timp, încă înainte de angajarea acestei

Во меѓувреме, уште пред оваа конвенција, Романија која знаеше дека независноста неможе да се добие без борба со возвишениот и силен противникот но само со алијанса со „заштитничка“ и непријателска Русија—се превземаа мерки на генерална мобилизација на целиот воен одбрамбен систем. Армијата беше доведена на готовс за војна и се превземаа мерки за стратешко покритие на границата на Дунав која се протега на 650 км—мерки опфатени со присуство на Романската Армија и подоцна засилени за да може да се спротистави од една страна на налетот на отоманите за навлегување на нашата територија и од друга страна да се одбраниме од загушувачкото пријателство на руските трупи. Предвидувањето на овие ризици било неопходно, што се потврдува не за долго време: Руската Армија влегла во Романија без да добие дозвола од Романската Влада, тоа што предизвика реакција во интернационалата. Како реплика отоманите преминаа на воени провокации и на 21 април ја бомбардира Браила, потоа Калафат, Беќет, Олтенија и Калараш. Овие воени дејствија предизвикаа реакција во одбрана на романските артилериски сили кои од Калафат го бомбардираат Видин. Војната на Романија против Отоманската Империја ја признава и официјално ја потврдува Собранието на Пратениците и Сенатот на нивните седници на 29 и 30 април 1877 година, со ова отворајќи го патот кон прокламирање на независноста.

На 9 мај 1945, европјаните го слават пропаѓањето на третиот рајх и завршувањето на воените дејствија на европскиот континент. Втортата Светска Војна за целата планета значеше големи загуби, човекови жртви и неизмерни разрушувања.

Втората Светска Војна е најсуровата во човековата историја. Започна на 1 септември 1939 кога Германија ја нападна Полска, за подоцна да прерасне и да зафати поголем дел од народите во светот.

Повеќе од било кој претходен воен конфликт, втората светска војна воедно користеше човекови и економски ресурси на различни земји и проширување на фронтот скоро вклучувајќи ги целите територии на непријателот. Најзначајните последици биле на економски и политички план.

Статистиките по завршувањето на втората

Începutul sfârşitului celui de al II-lea Război Mondial - Ialta
Почетокот од крајот на II-ата Светска Војна Јалта

Convenţii, România – care ştia că independenţa nu va putea fi dobîndită decît prin inevitabilul război cu Sublima Poartă suzerană, dar numai în alianţa implacabilă cu Rusia „protectoare“ şi inamică – luase măsuri de mobilizare generală a întregului sistem militar de apărare. Armata a fost trecută pe picior de război şi s-au luat măsuri de acoperire strategică a frontierei de la Dunăre, pe o lungime de 650 de km – măsuri întreprinse exclusiv de Armata Română şi accentuate ulterior, pentru a contracara, pe de o parte, orice încercare a Otomanilor de a invada ţara şi, pe de altă parte, pentru a ne apăra de prietenia sufocantă a trupelor ruse. Anticiparea acestor riscuri a fost necesară şi întemeiată, fapt confirmat în curînd: Armata Rusă avea să intre în România înainte să fi primit acordul Guvernului Român, ceea ce a scandalizat opinia publică internaţională! În replică, Sublima Poartă a trecut la provocări armate, bombardând, la 21 aprilie, Brăila, apoi oraşele Calafat, Bechet, Olteniţa şi Călăraşi, la 26 aprilie. Aceste acte de război au determinat, în legitimă apărare, bateriile româneşti de artilerie de la Calafat să bombardeze Vidinul, la 26 aprilie. Războiul României cu Imperiul Otoman, existent de facto, a fost recunoscut oficial de Adunarea Deputaţilor şi de Senat în şedinţele din 29 şi 30 aprilie 1877, deschizând calea proclamării independenţei.

La 9 mai 1945, europenii aveau să trăiască bucuria capitulării celui de-al treilea Reich şi încheierea ostilităţilor militare pe continentul european. Cel de-al doilea Război Mondial a însemnat pentru întreaga planetă pierderi de vieţi omeneşti şi distrugeri incomensurabile.

Al doilea război mondial a fost cel mai devastator război din istoria omenirii. A început la 1 septembrie 1939 când Germania a atacat Polonia dar, în cele din urmă, s-a extins ajungând să includă majoritatea naţiunilor din lume.

Mai mult ca orice alt conflict militar anterior, al doilea război mondial a implicat folosirea concomitentă a resurselor economice şi umane ale diferitelor state şi extinderea fronturilor astfel încât să includă aproape toate teritorile inamice. Cele mai importante urmări au fost pe plan economic şi politic.

Statisticile făcute în urma celui de-al doilea război mondial îl consacră ca cel mai mare şi

светска војна ја насочуваат како најголема и најкрвава во истиоријата. Вкупно 61 земји со 1,7 милијарди луѓе или една третина од населението во светот беа вклучени во оваа војна. Вкупниот број на луѓе кои беа вклучени во воените служби во оваа војна се подига до 110 милиони.

Финансирањето на втората светска војна изнесувало 1 трилион долари, на тој начин станувајќи поскапа од сите претходни војни. Човековите загуби во втората светска војна биле од 55 милиони луѓе од кои 30 милиони цивили и 25 милиони војници не вклучувајќи ги 5,6 милиони евреи погубени во Холокаустот кој биле индиректни жртви во војната.

Секоја година 9 мај на целиот европски континент се празнува Денот на Европа, за да ја одбележи историската декларација од 9 мај 1950 на министерот за надворешни работи на Франција Роберт Шуман преку кој се предлагал план за економска соработка помеѓу Франција и Германија за елиминирање на вековното ривалство помеѓу двете земји.

Роберт Шуман пред интернационалниот печат прочита декларација преку која ги повика Франција, Германија и другите народи на Европа да ги обединат производствата на челик и јаглен како прва конкретна европска федерација.

Неговиот предлог имал за цел да создаде една заедница во чиј кадар членовите заеднички би го контролирале производството на челик и јаглен-како база на нивната воена моќ, со цел да се избегне почеток на нова војна. Земјите на кој им се обраќал Франција и Германија биле завојувани страни и војувале близу 100 години а втората светска војна скоро ги разурна.

Во 1985 година кога проектот за конструкција на Европската Заедница веќе беше јасен, десетте земји членки кои тоа време ја формирале заедницата одлучиле 9 мај да биде Ден на Европа.

Одлуката за славење на Денот на Европа секоја година на 9 мај била донесена од страна на Советот на Европа во Милано во 1985. Како симболи на Европската Унија се: знамето, химната, девизата, единствената европска монеда евро и Денот на Европа 9 мај (чл. 1-8 тратат за создавање на Устав за Европа)

Знамето со 12 ѕвезди наредени во круг на сина позадина, означува единство и идентитет на европскитре народи. Кругот претставува солидарност и хармонија, а пак 12 ѕвезди претставуваат перфектност а не бројот на земјите членки како што може да се поверува.

Историјата на знамето започнува во 1955 првобитно тоа било користено од Советот на Европа интернационална организација која ги бранела човековите права и европските

sângeros război din istorie. În total 61 de ţări, cu populaţia de 1.7 miliarde locuitori reprezentând trei sferturi din populaţia Terei, au participat la război. Un număr total de 110 milioane de persoane au fost mobilizate pentru serviciu militar.

Finanţarea celui de-al doilea război mondial a costat 1 trilion de dolari, astfel ajungând să fie mai scump decât toate războaiele anterioare. Pierderile umane, neincluzând cei 5,6 milioane de evrei ucişi în urma Holocaustului care erau victime indirecte ale războiului, sunt estimate la 55 de milioane din care 30 milioane civili şi 25 milioane militari.

În fiecare an, la 9 mai, pe tot cuprinsul continentului se serbează Ziua Europei, pentru a marca istorica declaraţie din 9 mai 1950 a ministrului francez de externe, Robert Schuman, prin care propunea un plan de colaborare economică între Franţa şi Germania, pentru eliminarea rivalităţilor seculare dintre cele două state.

Robert Schuman, a citit presei internaţionale o declaraţie prin care chema Franţa, Germania şi celelalte popoare ale Europei să îşi unească producţiile de oţel şi cărbune, ca “primă fundaţie concretă a unei federaţii europene”.

Propunerea lui avea ca scop crearea unei comunităţi în cadrul căreia membrii să îşi pună sub control comun producţia de oţel şi cărbune – ca bază a puterii lor militare, în scopul evitării izbucnirii unui nou război. Ţările cărora li se adresa în primul rând această provocare – Franţa şi Germania – fuseseră în război timp de aproape 100 de ani, iar cel de-al doilea război mondial aproape că le distrusese.

În 1985, când proiectul construcţiei europene era deja clar conturat, cele zece state membre care formau la acea dată Comunitatea Europeană, au hotărât ca ziua de 9 mai să devină Ziua Europei.

Decizia serbării Zilei Europei în fiecare an, la 9 mai, a fost luată de Consiliul European de la Milano, din 1985. Simbolurile Uniunii Europene sunt: drapelul, imnul, deviza, moneda unică euro şi Ziua Europei, 9 mai. (Art. 1-8, Tratatul de instituire a unei Constituţii pentru Europa).

Steagul, cu cele 12 stele, aşezate în cerc, pe un fond albastru, înseamnă unitatea şi identitatea popoarelor Europei. Cercul reprezintă solidaritatea şi armonia, iar stelele, în număr de 12, reprezintă perfecţiunea (şi nu numărul statelor membre UE cum s-ar putea crede).

Istoria steagului începe în 1955. Întâi, el a fost folosit de Consiliul Europei, organizaţie internaţională apărătoare a drepturilor omului şi valorilor culturale europene. În anul 1985, statele membre UE l-au adoptat ca steag al Comunităţi-

културни вредности. Во 1985 година земјите членки на ЕУ го прифатија како знаме на Европската Заедница, од 1986 се употребува од сите институции на Европската Унија.

Во 1972 Советот на Европа одлучува „Ода на радоста" (последниот дел од деветата симфонија на Бетовен) да биде химна, а во 1985 земјите членки на ЕУ ја прифаќаат и тие како официјална химна на Европската Унија.

Европската Унија преку оваа одлука нема за цел да ги замени националните химни на земјите членки, изборот на оваа мелодија како химна го покажува стремежот кон заедничките вредности, обединети во различноста и идеалите за слобода, мир и солидарност кој се основа на Европската Унија.

„Обединети во различноста" е мотото на Европската Унија. За прв пат е употребено во 2000 година и за првпат официјално забележано во Трататот за институирање на устав за Европа кој се склучува во 2004 година. Значењето на мотото е дека преку Европската Унија, европејците ги обединуваат напорите за да работат заедно за задржување на мирот и безбедноста и просперитетот и дека бројните култури, традиции и различни јазици кои опстојуваат во Европа се една предност за нас. Мотото се појавува на сите официјални јазици на постерите со повод 9 мај.

lor Europene (CEE), începând cu 1986 el este utilizat de către toate instituțiile Uniunii Europene.

Tot Consiliul Europei a fost cel care a decis, în 1972, ca "Odă bucuriei" (ultima parte a Simfoniei a IX-a de Beethoven) să devină imnul său, iar în 1985, Statele Membre UE l-au adoptat, şi ele, ca imn oficial al Uniunii Europene.

Uniunea Europeană nu a urmărit, prin aceasta decizie, să înlocuiască imnurile naționale ale Statelor Membre. Alegerea acestei melodii ca imn subliniază aspirația spre valorile comune, unitatea în diversitate şi idealurile de libertate, pace şi solidaritate care stau la baza Uniunii Europene.

"Unitate în diversitate" este deviza Uniunii Europene. A fost folosită pentru prima dată în 2000 (cu aproximație) şi a fost pentru prima dată menționată oficial în Tratatul de instituire a unei Constituții pentru Europa, încheiat în 2004. Semnificația devizei este ca, prin Uniunea Europeana, europenii îşi unesc eforturile pentru a lucra împreună pentru menținerea păcii şi pentru prosperitate, şi că numeroasele culturi, tradiții şi limbi diferite care coexistă în Europa sunt un atu pentru continentul nostru. Deviza apare în toate limbile oficiale în postere publicate cu ocazia zilei de 9 mai.

Redacția

ФИЛМСКИ ФЕСТИВАЛ ВО СКОПЈЕ

Дванаесеттот издание на Скопскиот Филмски Фестивал се отвори на крајот на есец април. Еднонеделниот фестивал со тема „Spring Film Awakening" е поделен на неколку сегменти – главна и автркса програма, специјална проекции, документарци, источно европски вестерн, краткометражни и една ретроспектива на филмовите режирани од Бранко Гапо.

FESTIVAL DE FILM LA SKOPJE

Cea de-a 12-a ediție a Festivalului de Film de la Skopie s-a deschis la sfârşitul lunii aprilie. Festivalul de o săptămână cu tema "Spring Film Awakening" este divizat în câteva segmente – programe principale şi de autor, ecranizări speciale, documentare, western-uri est-europene, scurt metraje şi o retrospectivă a filmelor regizate de Branco Gapo.

ЧЕТВРТИ МАКЕДОНСКИ ПРЕТСЕДАТЕЛ

На почетокот на месец мај беше инаугуриран новоизбраниот македонски претседател Ѓорге Иванов.

Церемонијата почна со пречекот на Иванов од страна на досегашниот претседател Бранко Црвенковски на влезот во собраниската зграда. Подоцна, тие двајца испија кафе во претседателскиот кабинет. Иванов ги посочи слободата, хуманизмот и човековите права како идеали што ги обединуваат сите што живеат во Македонија. Тој потсети дека државата досега

AL PATRULEA PREŞEDINTE MACEDONEAN

La începutul lunii mai s-a desfăşurat ceremonia de investire a nou alesului preşedinte macedonean Gheorghe Ivanov.

Ceremonia a început prin întâmpinarea lui Ivanov de către preşedintele în funcție Branco Țârvencovschi la intrarea în clădirea Parlamentului Macedonean. Cu această ocazie Ivanov a subliniat că idealurile de libertate, de umanitate şi drepturile omului sunt cele care îi leagă pe toți aceia care trăiesc în Macedonia. De asemenea acesta a mai subliniat că statul până acum a trebuit să facă față

поминала низ големи предизвици издигнувајќи се во светол пример на отворено и мултикултурно општество. Предизвикот кој е пред нас, нагласи новиот шеф на државата, е од ова наследство да се создаваат заеднички вредности и енергија. На свечениот чин присуствуваа претседатели на четири држави - Хрватска, Србија, Албанија и Црна Гора - амбасадори во земјава, државни функционери, пратеници и други високи гости присуствуваа на инаугурацијата. Само пратениците на Демократската партија на Албанците ја бојкотираа церемонијата за инаугурација на новиот шеф на државата.

На својата инаугурација во своето прво обраќање изјави: "Ќе бидам претседател на сите граѓани посветен на предизвикот на европска Македонија, на добрососедство, развојот на демократијата и на докажаните вредности на македонското општество." Ова беше главната порака што ја испрати новиот македонски претседател Ѓорге Иванов инаугурацијата.

Со потпишувањето на изјавата дека во наредните пет години совесно и одговорно ќе ја води државата, Иванов и формално стана четврти македонски претседател. Иванов јасно да порача: Јас сум претседател, еден и еднаков за сите граѓани. Еден и единствен, со вас заедно, исправен пред сите предизвици. Претседател што заедно со вас секој ден ќе работи за горда и богата Република Македонија, брзо, целосно и достоинствено интегрирана во светската заедница на слободни и демократски нации. Мојата политичка агенда е јасна и недвосмислена - Македонија членка на НАТО и на Европската Унија, силна, почитувана и рамноправна, а нејзините граѓани горди, богати и среќни. За таа цел, Македонија продолжува да чекори без запирање, да чекори на патот на евроатлантските интеграции, водејќи одговорна надворешна и внатрешна политика, посветено спроведувајќи ги највисоките стандарди - напомена Иванов одавајќи им признание на припадниците на мировните мисии во повеќе земји.Тој најави дека нашата држава ќе опстане на патот на регионалната соработка заснована на рамноправни основи при што во секоја од соседните земји ќе се гледа пријател и партнер. Можеби однадвор Република Македонија е мала.

unor provocări ridicate de o societate deschisă şi multiculturală. Provocarea care este în faţa noastră, a spus noul şef al statutlui, este ca din moştenirea noastră să extragem valorile şi energia comună. La ceremonia de numire au fost prezenţi preşedinţii a patru state - Croaţia, Serbia, Albania, Munte Negru - ambasadori ai diferitelor ţări, funcţionari de stat, deputaţi şi alţi înalţi oaspeţi. Numai deputaţii Partidului Democrat al Albanezilor au boicotat ceremonia inaugurării noului şef al statului.

La ceremonia numirii sale, cu ocazia primului discurs în calitate de preşedinte, acesta a spus : "Voi fi preşedintele tuturor cetăţenilor, dedicat integrării Macedoniei în Europa, bunei vecinătăţi, dezvoltării democraţiei şi atestării valorilor societăţii macedonene." Acesta a fost cel mai important mesaj din cadrul discursului noului preşedinte macedonean Gheorghe Ivanov cu ocazia numirii sale.

Odată cu semnarea mandatului care conţine printre altele şi afirmaţia că în următorii cinci ani în mod conştient şi cu responsabilitate va conduce ţara, Ivanov a devenit în mod formal cel de al patrulea preşedinte macedonean. Ivanov a transmis foarte clar : "Eu sunt preşedintele, unul şi acelaşi pentru toţi cetăţenii. Unul şi acelaşi, care împreună cu dumneavoastră voi sta de neclintit în faţa provocărilor. Voi fi preşedintele care împreună cu dumneavoastră va munci în fiecare zi pentru mândra şi bogata Macedonie, care s-a integrat rapid, în mod unitar şi cu demnitate în comunitatea internaţională a naţiunilor libere şi democrate. Agenda mea politică este clară şi fără ascunzişuri : Macedonia să fie membră a NATO şi a Uniunii Europene, puternică, respectată şi egală în drepturi, iar cetăţenii săi să fie mândri, bogaţi şi fericiţi. În vederea atingerii acestor ţeluri Macedonia păşeşte fără oprire pe drumul integrării euroatlantice ducând atât o politică internă cât şi una externă responsabilă dedicată cultivării celor mai înalte standarde - a mai pomenit Ivanov, menţionând şi activitatea membrilor misiunilor de pace macedonene aflate în mai multe ţări. El a mai declarat că Macedonia vă urma în continuare drumul colaborării regionale bazată pe drepturi egale conform căreia fiecare din ţările vecine este privită ca un prieten şi partener. Se poate ca privită din exterior Macedonia să pară mică. Cu toate acestea importanţa sa este imensă pentru că ea reprezintă inima Balcanilor unde

Меѓутоа, нејзиното значење е огромно затоа што претставува срце на Балканот, каде што се сретнуваат и се помируваат сите разлики. Република Македонија е алка што ги обединува световите и треба да претставува најважна европска точка која ќе произведе не само балканско, туку и европско помирување на Истокот и Западот. На христијанството и исламот. На сите култури што ги чинат Балканот и Европа побогати - рече претседателот на државата. Според него, големите пречки пред земјава се нерешените прашања со јужниот сосед и глобалната економска криза. Големата криза носи и голема сиромаштија. Барем ние добро знаеме дека сиромаштијата е единствениот товар што станува се' поголем, и колку повеќе луѓе го носат толку е товарот потежок. Затоа мораме да направиме се' за да го намалуваме бројот на тие што го носат ваквиот товар - рече тој. Новиот претседател им се заблагодари на досегашните претседатели - Киро Глигоров, Борис Трајковски и Бранко Црвенковски - за напорите и подвизите направени во текот на нивниот мандат. Цврсто верувам во духот на македонските граѓани. Верувам во мојот народ, кој никогаш не се откажува. Во неговата посветеност, работливост и креативност. Во овие осумнаесет години имавме многу предизвици, и со надминувањето на секој од нив докажавме дека ги заслужуваме својата и слободата на нашата Македонија. Република Македонија секогаш ја следи онаа принципиелна логика искажана од Бетовен: „Не знам за други видови надмоќ, освен добрината“ - порача во своето обраќање Иванов.

Најсуштествено за нашиот просперитет е демократијата. Неа мора љубоморно и будно да ја чуваме. Демократијата тешко се добива, а лесно се губи. А токму принципите на демократијата се гарант на човековата слобода и човековото достоинство. Како претседател силно ќе се залагам и ќе го поттикнувам развојот на демократијата и ќе ги поддржувам сите иницијативи што ја приближуваат нашата држава до нејзината суштина - интересот на македонскиот граѓанин, порача Иванов.

Во неговиот мандат посебно внимание ќе им посвети на односите со соседите, а особено на односите со Грција.

-Ќе сторам се односите меѓу двете земји да се развиваат во духот на добрососедството и заемната доверба. Несомнено е дека споделуваме заеднички европски вредности, го сонуваме истиот европски сон, го разбираме Балканот како колевка на европската култура, истакна новиот македонски претседател. Длабоко сум убеден дека дел од прашањата што ги обременуваат односите меѓу двете соседни држави, а особено културата и традициите, имаат капацитет да бидат мост на соработка и промотор на нов циклус на просперитет во регионот.

converg şi se rezolvă toate diferendele. Republica Macedonia este veriga care uneşte lumile şi trebuie să reprezinte punctul european cel mai important care va realiza nu numai la nivel balcanic ci şi la nivel european înfrățirea Estului cu Vestul. A creştinismului cu islamul. A tuturor culturilor care fac Balcanul şi Europa mai bogată - a mai spus preşedintele statului. Conform dânsului, cele mai mari stavile în fața Macedoniei le constituie problemele nerezolvate cu vecinul din sudul său şi criza economică globală. Cu cât criza este mai mare cu atât ea aduce mai multă sărăcie. Barem noi bine ştim că sărăcia este singura povară care devine tot mai mare şi cu cât mai mulți oameni o poartă cu atât ea devine şi mai grea. Din această cauză trebuie să facem totul să micşorăm numărul acelora care poartă o astfel de povară - a mai spus acesta. Noul preşedinte le-a mulțumit foştilor preşedinților - Kiro Gligorov, Boris Traikovski şi Branko Țârvenkovski - pentru eforturile depuse şi realizările pe care aceştia le-au avut în timpul mandatelor trecute. Cred cu putere în spiritul cetățenilor acestei țări. Am încredere în poporul meu care niciodată nu se dă bătut. Am încredere în dedicația sa, în asiduitatea sa, în creativitatea sa. În aceşti optsprezece ani am avut multe piedici şi cu depăşirea fiecăreia dintre ele am demonstrat că merităm fără tăgadă ca Macedonia să fie independentă şi noi la fel. Republica Macedonia întodeauna a urmat acea logică a principiilor enunțată şi de Bethoven : “Nu ştiu să existe alte tipuri de putere decât bunătatea” - a transmis în alocuțiunea sa Ivanov.

Lucrul cel mai important pentru prosperitatea noastră este democrația. Pe ea trebuie să o păzim cu gelozie şi plini de atenție. Democrația se dobândeşte greu şi se pierde uşor. Şi tocmai bazele democrației sunt garanții libertăților omului şi demnității umane. Ca preşedinte mă angajez ca din toate puterile mele să susțin dezvoltarea democrației şi să susțin toate inițiativele care vor apropia statul nostru de esența sa - interesul cetățenilor macedoneni, a transmis Ivanov.

Ivanob a transmis în mesajul său că pe timpul acestui mandat o deosebită atenție o va aloca relațiilor cu vecinii, în special relațiilor cu Grecia.

- Voi face ca toate relațiile între cele două țări să se dezvolte în spiritul bunei vecinătăți şi a încrederii reciproce. În mod absolut noi împărtăşim valori europene comune, visăm acelaşi vis european, considerăm Balcanul ca leagăn al culturii europene, a mai spus noul preşedinte macedonean. Sunt profund convins că o parte dintre problemele care se ridică în relațiile dintre cele două state vecine şi în mod special aici precizez cultura şi tradițiile au capacitatea să fie un cap de pod în ceea ce priveşte colaborarea şi promotoare ale unui nou ciclu al prosperității în regiune.

În ciuda tuturor eforturilor noastre depuse în cadrul politicii externe, trebuie să se ştie că respectul străinătății mai întâi se câştigă acasă. Nu va putea fi

Наспроти сите напори на нашата надворешна политика, мораме да знаеме дека почитта во странство најлесно се печали дома. Ниту европска иднина ниту регионална соработка не можеме да оствариме доколку не инвестираме во капацитетите, институциите и потенцијалите на нашата држава, рече четвртиот македонски Претседател, кој говорот го заврши со зборовите "Да живее Република Македонија".

Веднаш по инаугурацијата се одржаа и првите средби на високо ниво со колегите од регионот, претседателот Ѓорге Иванов се состана со претседателот на Република Албанија Бамир Топи, со претседателот на Хрватска Стипе Месиќ, со претседателот на Црна Гора Филип Вујановиќ и претседателот на Србија Борис Тадиќ.

Самиот чин на инаугурацијата беше чин што за првпат во Македонија обедини поголем дел од земјите во регионот. Задоволство е што можеше да се слушне дека основна цел на работењето на новиот претседател ќе бидат градењето добри меѓуетнички односи, НАТО и ЕУ како врвен наш приоритет и добрите соседски односи. Тоа е сон на сите граѓани без разлика на етничката припадност.

Марјан Михајлов

vorba nici de un viitor european şi nici de o colaborare regională atâta timp cât nu investim în capacităţile, instituţiile şi potenţialul ţării noastre, a mai spus cel de al patrulea preşedinte macedonean. Preşedintele şi-a încheiat alocuţiunea rostind : “Să trăiască Republica Macedonia !”

Imediat după ceremonialul numirii sale în funcţie s-au desfăşurat şi primele întâlniri la nivel înalt cu colegii din regiune, preşedintele Ivanov întâlnindu-se cu preşedintele Republicii Albania Bamir Topi, cu preşedintele Croaţiei Stipe Mesici, cu preşedintele muntenegrean Filip Buianovici şi cu preşedintele Serbiei Boris Tadici.

A fost pentru prima dată când numirea în funcţie a preşedintelui statului a adus laolaltă o mare parte a ţărilor din regiune. Ne face plăcere să putem spune că principalul ţel al activităţii noului preşedinte va fi consolidarea bunelor relaţii interetnice, că prioritatea numărul unu va fi integrarea în NATO şi UE şi că un loc important îl vor ocupa relaţiile de bună prietenie cu vecinii. Aceste elemente constituie visul tuturor cetăţenilor macedoneni indiferent de apartenenţa etnică.

Marjan Mihajlov

2009 **ЈУНИ** **30 дена**

д	н	с	**Жетвар**
п	1	19	Св. свешт-мч. Патрикиј епископ Бруски
в	2	20	† **Св. мч. Талалеј**
с	3	21	Св. цар Константин и царица Елена
ч	4	22	Св. мч. Василиск; св. Јован Владимир
п	5	23	*Оддание на Спасовден*; преп. Михаил епископ Синдедски
с	6	24	Преп. Симеон Дивногорец *(Задушница)*
Н. на Педесетница; Гл. 7; Утр. Ев. Јн. 65; Лит. Ап. Д. А. 3; Ев. Јн. 27			
н	7	25	Слег. на Св. Дух – Духовден; **3 наоѓ. гл. на св. Јован Крстител**
п	8	26	Духовден – 2 ден; св. ап. Карп и Алфеј; св. новомч. Александар Солун.
в	9	27	Духовден – 3 ден; св. свешт-мч. Терапонт еп. Сардиски
с	10	28	Преп. Никита Исповедник епископ Халкидонски
ч	11	29	Св. мч-чка Теодосија; св. мч. Јован Солунски
п	12	30	Преп. Исаиј Исповедник епископ Далматски
с	13	31	*Оддание на Педесетница*; св. ап. Ерма; св. мч. Ермиј
Н. по Педесетница на Сите Светии; Гл. 8; В Ев. 1. 83; Лит. Ап. Евр. 330; Ев. Мт. 38			
н	14	1	Св. мч. Јустин Философ *(Петровденски поклади)*
п	15	2	† **Св. Еразмо Охрид.**; св. Никифор Испов. **(Петровденски пост)**
в	16	3	Св. мч. Лукијан
с	17	4	Св. Митрофан патријарх Цариградски
ч	18	5	Св. свешт-мч. Доротеј епископ Тирски; бл. Игор Черниговски
п	19	6	Преп. Висарион Чудотворец
с	20	7	Св. мч. Теодот Анкирски; св. мч-чки Киријакија, Валерија и Марија
Н. 2 по Педесетница; Гл. 1; В. Ев. 2; Лит. Ап. Рим. 81; Ев. Мт. 9			
н	21	8	Пренос на моштите на св. свешт-мч. Теодор Стратилат
п	22	9	† **Св. Кирил архиепископ Александриски**
в	23	10	Св. свешт-мч. Тимотеј епископ Прусиски
с	24	11	† **Св. ап-ли Вартоломеј и Варнава**
ч	25	12	Преп. Онуфриј Велики; преп. Петар Атонски
п	26	13	Св. мч-чка Акилина; св. Трифилиј Кипарски
с	27	14	Св. пророк Елисеј; св. Методиј Цариградски
Н. 3 по Педесетница; Гл. 2; В. Ев. 3; Лит. Ап. Рим. 88; Ев. Мт. 18			
н	28	15	Св. пророк Амос; бл. Ероним; бл. Августин
п	29	16	Св. Тихон Аматунтски
в	30	17	Св. мч-ци Мануил, Савел и Исмаил

IUNIE - CIREŞAR

(30 de zile - ziua are 15 ore, noaptea 9 ore)

1 L Sf. Mc. Iustin Martirul şi Filosoful; Sfinţii Mucenici: Just, Justin, Hariton, Firm şi Valerian
2 M † Sf. Mare Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava; Sf. Nichifor Patr. Constantinopolului
3 M Sf. Mc. Luchilian cu soţia sa şi cei patru copii ai lor: Ipatie, Pavel, Dionisie şi Claudie; Sf. Mc. Paula, Fecioara *(Dezl. la peşte)*
4 J †) Sfinţii Mc.: Zotic, Atal, Camasie şi Filip de la Niculiţel; Sf. Mitrofan, Patriarhul Constantinopolului; Cuv. Sofia
5 V Sf. Sfinţit Mc. Dorotei, Ep. Tirului; Sf. Mc.: Marchian, Nicandru şi Leonid *(Odov. Praznicului Înălţării Domnului-Dezl. la peşte)*
6 S Cuv.: Visarion şi Ilarion cel Nou; Sf. Mc. Ghelasie *(Sâmbăta morţilor - Moşii de vară)*
7 D (†) Pogorârea Sfântului Duh *(Rusaliile)*; Sf. Sfinţit Mucenic Teodot; Sf. Muceniţă Zenaida; Cuv. Sebastiana; Cuv. Antim

Duminica a 8-a după Paşti (a Rusaliilor); Toate ale Praznicului; Ap. Fapte 2, 1-11; Ev. Ioan 7, 37-53; 8, 12

8 L (†) Sfânta Treime; Sfinţii Martiri Nicandru şi Marcian
9 M Sf. Chiril al Alexandriei; Sf. Mc.: Tecla, Marianni, Marta şi Maria
10 M Sf. Sfinţit Mc. Timotei, Ep. Prusei; Sf. Mc. Alexandru; Sf. Muceniţă Antonina *(Harţi)*
11 J Sfinţii Apostoli Vartolomeu şi Varnava
12 V Cuvioşii Onufrie cel Mare şi Petru Atonitul *(Harţi)*
13 S Sf. Muceniţă Achilina; Cuv. Trifilie, Episcopul Levcosiei din Cipru *(Odovania Praznicului Pogorârii Sfântului Duh)*
14 D Sf. Prooroc Elisei; Sf. Ier. Metodie, Patr. Constantinopolului *(Lăsatul secului pentru Postul Sf. Apostoli Petru şi Pavel)*

Duminica întâi după Rusalii (a Tuturor Sfinţilor); Ap. Evrei 11, 33-40; 12, 1-2; Ev. Matei 10, 32-35; 37-38; 19, 27-30; glas 8, voscr. 1

15 L Sf. Prooroc Amos; Sf. Mucenic Isihie; Fericiţii Ieronim şi Augustin *(Începutul Postului Sf. Apostoli Petru şi Pavel)*
16 M Sf. Tihon, Ep. Amatundei; Sf. Sfinţit Mc. Marcu, Ep. Apoloniadei
17 M Sfinţii Mucenici: Manuil, Savel şi Ismail
18 J Sfinţii Mucenici: Leontie, Ipatie şi Teodul; Cuv. Erasm
19 V Sf. Apostol Iuda, ruda Domnului; Cuv. Paisie cel Mare
20 S Sf. Sfinţit Mucenic Metodie, Episcopul Patarelor; Cuv. Calist, Patr. Constantinopolului *(Dezlegare la peşte)*
21 D Sf. Mucenici Iulian din Tars şi Afrodisie *(Dezlegare la peşte)*

Duminica a 2-a după Rusalii (a Sfinţilor Români); Ap. Romani 2, 10-16; Ev. Matei 4, 18-23 **(Chemarea primilor Apostoli);** glas 1, voscr. 2

22 L † Sf. Ierarh Grigorie Dascălu, Mitr. Ţării Româneşti; Sf. Mucenici; Zenon, Zina şi Galaction
23 M Sf. Muceniţă Agripina; Sf. Mc. Aristocleu, preotul
24 M †) Naşterea Sf. Ioan Botezătorul *(Sânzienele - Drăgaica)*; †) Sf. Niceta de Remesiana; Aducerea moaştelor Sf. Mare Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava *(Dezlegare la peşte)*
25 J Sf. Mare Mc. Fevronia; Cuvioşii Dionisie şi Dometie
26 V Cuv. David din Tesalonic; Sf. Ioan, Episcopul Gotiei
27 S Cuv. Samson, primitorul de străini; Sf. Mc. Anect; Sfânta Ioana Mironosiţa *(Dezlegare la peşte)*
28 D Aducerea moaştelor Sf. Mucenici, doctori fără de arginţi, Chir şi Ioan; Sf. Mc. Papia *(Dezlegare la peşte)*

Duminica a 3-a după Rusalii; Ap. Romani 5, 1-10; Ev. Matei 6, 22-33 **(Despre grijile vieţii);** glas 2, voscr. 3

29 L (†) Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel
30 M † Soborul Sf. 12 Apostoli; †) Sf. Ier. Ghelasie de la Râmeţ

Македонски претседател ; Православен календар - Preşedintele macedonean ; Calendar ortodox

SĂ ÎNVĂȚĂM ÎMPREUNĂ LIMBA MACEDONEANĂ

LECȚIA 20

КОНТИНЕНТИ	CONTINENTI	CONTINENTE
Африка	Africa	Africa
Америка	America	America
Северна Америка	Severna America	America de Nord
Јужна Америка	Iujna America	America de Sud
Австралија	Avstralia	Australia
Азиа	Azia	Asia
Европа	Evropa	Europa

ЗЕМЈИ	ZEMII	ȚĂRI
Од каде сте ?	Od cade ste ?	De unde sunteți ?
О д која земја сте ?	Od coja zemia ste ?	Din ce țară sunteți ?
Јас сум од ...	Ias sum od ...	Eu sunt din ...
- Австрјиа	- Avstria	- Austria
- Велика Британија (Англија)	- Velika Britania (Anglia)	- Marea Britanie (Anglia)
- Белгија	- Belghia	- Belgia
- Бугарија	- Bugaria	- Bulgaria
- Романија	- Romania	- România
- Соединетите Американски Држави (САД)	- Soedinetite Americanschi Dârjavi (SAD)	- Statele Unite ale Americii (SUA)
- Полска	- Polsca	- Polonia
- Франција	- Franția	- Franța
- Данска	- Dansca	- Danemarca
- Холандија	- Holandia	- Olanda
- Шведска	- Şvedsca	- Suedia
- Германија	- Ghermania	- Germania
- Чешка	- Cieşca	- Cehia
- Швајцарија	- Şvaițaria	- Elveția
- Јапонија	- Iaponia	- Japonia
- Индија	- India	- India
- Египет	- Eghipet	- Egipt
- Норвешка	- Norveşca	- Norvegia
Сте биле скоро во ...	Ste bile scoro vo ...	Ați fost de curând în ...
Сте биле другпат во ...	Ste bile drugpat vo ...	Ați mai fost în ...
- Словачка	- Slovacica	- Slovacia
- Македонија	- Machedonia	- Macedonia
Не, одамна не сум бил(а) ...	Ne, odamna ne sum bil(a)	Nu, de mult n-am mai fost în ...

Во кој земји сте биле ?	Vo koi zemii ste bile ?	În ce țări ați fost ?
Сум посетил(а) неколку европски земји.	Sum posetil(a) necolcu evropschi zemii.	Am vizitat câteva țări din Europa.
Колку време бевте во Македонија ?	Colcu vreme bevte vo Machedonia ?	Cât timp ați stat în Macedonia ?
Во ... бев две недели.	Vo … bev dve nedeli.	În … am stat două săptămâni.
Би сакал(а) да патувам низ ...	Bi sacal(a) da patuvam niz ...	Mi-ar face plăcere să călătoresc prin ...
Би посетил со задоволтство ...	Bi posetil so zadovolstvo ...	Aş vizita cu plăcere ...
Од каде доаѓате ?	Od cade doaghiate ?	De unde veniți ?
Доаѓате од ... ?	Doaghiate od … ?	Veniți din … ?
Доаѓам од ...	Doaghiam od ...	Vin din ...
Дојдов ...	Doidov ...	Am venit …
- на деловно патување.	- na delovno patuvanie.	- în călătorie de afaceri.
- на студии.	- na studii.	- la studii.

НАСТАНИТЕ

► Манифестации посветени на Денот на Европа започнаа уште од крајот на месец април, младите македонци отворајќи серија манифестации под егидата „Различна во обединета Европа“ ► На 1 – ви мај 2009 седиштето на Д.М.Р Букурешт беше домаќин истовремено на две манифестации Денот на Европа и манифестација „Прослава за највозрасните“ која се одржа на 5-6 мај. ► Во периодот 5 – 6 мај 2009 се одржа манифстацијата „Етнографска изложба“ во канцелариите на Д.М.Р. во Букурешт и Крајова. Во оваа прилика покрај вредните изложени експонати беа изложени и фотографии и слики поврзани со оваа тематика. ► Сите филијали на Д.М.Р од 8 – 10 мај 2009 го прославија Денот на Европа. Оваа манифестација беше вклучена во годишната програма на активности на организацијата започнувајќи уште од 2007 година. ► Во периодот 16-17 мај 2009, воБаилешти и Урзикуца се одржа манифестацијата посветена на верскиот празник Спасовден, почитувајќи се сите лаички и религиозни традиции специфични за македонската заедница. ► Под истата егида „Отворени врати Спасовден“ се одржа на 22—24 мај, редакцијата Македонецот ги отвори своите порти за сите посетители било да се тие македонци или од друга етничка заедница. ► На 28 мај сите филијали на Д.М.Р ќе го прослават Спасовден. ► На 28,29 и 30 мај сите филијали на Д.М.Р го празнуваа верскиот празник Спасовден, еден од најголемите празници кај македонците, во периодот 30-31 мај Д.М.Р беше дел од „Саемот за туризам“ каде имаше свој станд каде што можеше да се дознае повеќе за религиозните традиции и туристичките, историските и религиозните споменици создадени од страна на македонците во Романија, како најдобар пример Манастирот Тисмана.

EVENIMENTELE LUNII

►Manifestările dedicate Zilei Europei au început încă de la sfârşitul lunii aprilie, tinerii macedonenni deschizând seria manifestărilor dedicate importantului eveniment, sub egida “O Europă diversă dar unită” ► Tot sub egida Zilei Europei pe data de 1 mai 2009, la sediul din Bucureşti al A.M.R. au fost sărbătoriți şi vârstnicii comunității în perioada 5-6 mai. ►În perioada 5-6 mai 2009 s-a desfăşurat acțiunea “Expoziție etnografică - ” (Ziua Europei) la sediile din Bucureşti şi Craiova ale Asociației Macedonenilor din România. Cu această ocazie pe lângă valoroasele costume macedonene expuse au fost prezentate fotografii şi imagini pe aceiaşi tematică.►Toate filialele A.M.R. au sărbătorit în mod festiv în perioada 8-10 mai 2009 Ziua Europei. Această manifestare a fost inclusă în programul anual al activităților organizației începând cu anul 2007. ► În perioada 16-17 mai 2009, la Bucureeşti, Craiova, Băileşti şi Urzicuța s-a desfăşurat manifestarea “Porți deschise” sub egida manifestării “Înălțarea - Spasovden”, ocazie cu care au fost prezentate tuturor vizitatorilor tradițiile laice şi religioase specific macedonene care au transmise din generaşie în generație. ► Tot sub egida manifestării “Porți deschise - Spasovden” în perioada 22-24 şi Redacția Macedoneanul şi-a dechis poarta în fața vizitatorilor ei fie ei macedoneni sau de altă etnie. ►În zilele de 28, 29 şi 30 mai toate filialele organizației vor sărbători : Spasovden - Înălțarea, una dintre cele mai mari sărbători religioase ale etnicilor macedoneni stabiliți pe teritoriul României, din aceaişi serie de evenimente făcând parte şi participarea A.M.R. la “Târgul de turism” organizat în perioada 30-31 mai la Craiova, unde va participa cu un stand cu temă pascală şi de cunoaştere a tradițiilor religioase şi a monumentelor turistice, istorice şi religioase construite de macedoneni în România, precum Mănăstirea Tismana.

КОНСТАНТИН И ЕЛЕНА

Императорот на Бретанија, Конста, кој се викал Флор, бил внук на Клаудие, првиот император, кој се роди од неговата ќерка. Значи Конста и Елена биле родители на големиот Константин. Конста имал и други деца со друга жена по име Теодора која била ќерка на императорот Максимилијан Еркуле. Таа го родила Константине, таткото на Галие и на Јулијан, Далмацие, Навалијан и една ќерка Константија која била дадена за Личиниу. А од Елена се родил Константин велики кој бил и наследник на татковата империја.

За Конста, таткото на Константин се вели дека иако бил идолопоклоник по старите римски навики, не бил склон кон идолската служба, туку покажувал надеж и кон Севишниот Бог. Тој го учел неговиот син Константин да бара помош од сегрижниот, а не од идоли. Нему му било грев за христијаните кои работеле и биле убивани од другите погани императори, затоа тој не ја хулел Исусовата Црква, туку ја заштитувал од прогон. Христијаните од западното царство имале мир во неговото владеење, а тие од источното царство биле подложени на измачувања во време на Максимијан Галерие, зетот на Диоклецијан, кој во тоа време владеел со тие делови.

Во дворецот на императорот Конста имало многу христијани а дел од нив биле негови ближни служители. Императорот сакајки да дознае кои од мажите се добри, умешни и верни во својата вера го направил следното : Го повикал целиот дворец да се причести и им рекол : „Ако некој ми е верен и сака да биде во мојата палата, нека им се поклонува на моите богови и заедно со мене нека им принесува жртви и тогаш ќе ми биде вистински пријател, служејќи ни во раскошот и станувајќи дел од нас најчесните. А пак некој ако не сака да им се поклони на моите богови, нека оди каде ќе посака надвор од мојот дворец, затоа што не можам да бидам едно со тие кои немаат иста вера со мене“.

Кажувајќи го ова сите кои биле пред императорот се поделиле на две страни, затоа што тие кои биле вистински Христови робја се тргнале настрана, оставајќи ги сите благодети кои ги уживале во дворецот, и почнале да ги напуштаат императорските палати . А пак тие кои го љубеле овој свет и неговата слава повеќе од Христовиот нашиот вистински Бог, се поклониле на зборовите и на идолите на императорот. Сепак императорот ги зачувал оние кои вистински го љубеле Бога и им рекол : Кога ве гледам со каква вера му служите на вашио Господ Бог, посакувам вие да бидете мои слуги, служители и мое светло, затоа што се надевам во вашпата вистинска вера кон Господ Бог, исто така верни ќе бидете и кон мене ! А пак на тие кои сакале да се одделат од

CONSTANTIN ŞI ELENA

Împăratul Britaniei, Consta, care se numea Flor, era nepotul lui Claudie, împăratul cel mai dinainte, care se născuse din fiica lui. Deci, Consta şi Elena au fost părinţii marelui Constantin. Consta a avut şi alţi copii cu altă femeie, cu numele Teodora, care a fost fiică a împăratului Maximian Erculie. Aceasta a născut lui Consta pe Constantie, tatăl lui Galie şi al lui Iulian; pe Dalmatie, pe Navalian şi o fiică, Constantia, care a fost dată după Liciniu. Iar din Elena este născut Constantin cel Mare, care a fost şi moştenitor al împărăţiei tatălui său.

Despre Consta, tatăl lui Constantin, se povesteşte că, deşi se arăta a fi închinător de idoli, după obiceiul cel vechi al Romei, nu se silea spre slujba idolească ca ceilalţi închinători de idoli; ci se arăta şi nădăjduia spre Dumnezeu cel Preaînalt. El învăţa pe fiul său, Constantin, să caute şi să ceară ajutor de la cea de sus purtare de grijă, iar nu de la idoli. Lui îi era milă de creştinii ce se munceau şi se omorau de ceilalţi împăraţi păgîni; pentru aceea el nu ura Biserica lui Hristos, ci o apăra de prigonire. Deci, creştinii din părţile Apusului aveau odihnă sub stăpînirea lui; iar cei din părţile Răsăritului erau supuşi la diferite chinuri, de vreme ce Maximian Galerie, ginerele lui Diocleţian, stăpînea părţile acelea.

La curtea împăratului Consta erau mulţi creştini în tot felul de dregătorii, iar unii dintre ei erau chiar slujitori de aproape ai lui. Vrînd împăratul să ştie care dintre bărbaţi sînt buni, desăvîrşiţi şi statornici în credinţă, a făcut aceasta: A chemat toată curtea sa împărătească şi le-a zis: "Dacă îmi este cineva credincios şi voieşte să fie în palatul meu, să se închine zeilor mei şi împreună cu mine să le aducă jertfe şi atunci îmi va fi prieten adevărat, slujindu-ne în boieria sa şi învrednicindu-se de la noi de mai mare cinste. Iar dacă cineva nu va voi să se închine zeilor mei, să se ducă din curtea mea unde va voi, deoarece nu pot să fiu împreună cu cei ce nu sînt de o credinţă cu mine".

Împăratul, zicînd acestea, deodată, cei ce stăteau de faţă, s-au împărţit în două părţi; pentru că cei ce erau adevăraţi robi ai lui Hristos, adică creştinii, s-au dat la o parte, lăsîndu-şi astfel dregătoriile şi rangurile lor cele

Христос и да станат идолопоклоници им рекол : Вас не ве сакам во мојот дворец, затоашто ако не ја зачувавте вербата во Господ Бог, како тогаш вие ќе ми бидете верни на мене ?

На тој начин ги протерал засрамени од неговиот дворец. Од овде може да се види колку добар бил тој император кон верните христијани. Наогајќи се во Бретанија и пагајќи на смртна постела, му го доделил наследството на империјата на својот син Константин, роден од Елена, кој го сакал повеќе од сите други синови родени од другата негова жена, а потоа ја испушти и последната воздишка.

Константин ја превзема власта по смртта на неговиот татко, со добра воља на мноштвото, го сакале сите како потомок дојден од добра лоза. Максентие, синот на Максимилијан Еркулуие слушајќи го ова се наполнил од завис и зла мисла, успеал со многу дарови да поткупи неколку сенатори во Рим, и успева да го грабне престолот, на тој начин станувајќи император на Рим без воља на народот на Рим и на целата војска. Константин дознавајќи за ова не се налутил, туку напротив испратил пратеници за мир, оставајќи го Максентие да императорува со Рим, а тој бил задоволен со Бретанија и со нејзините поседи. Максентие не сакал мир со Константин и ниту не го признавал за император, сакајќи сам да остане владетел на целата империја и сите поседи на Рим. Тој зајакнувајќи во Рим почнал да прави многу лоши работи врз народот, и не ги прогонувал само христијаните туку и идолопоклониците. Тој ги убил чесните сенатори и им ги ограбил посевите и живеел нечесно со жените на сенаторите, оддавајќи се на магии и бајачки станувајќи суров и зол станувајќи најстрашен тиран во Рим.

Константин ја испратил својата мајка Елена во Ерусалим со многу богатство како голем верник и љубеник во Бога, да го побара чесниот и животодатниот Крст Господов. Таму ги видела светите места ги исчистила од идолски нечистотии и ги извадила моштите на многу светци. Во тоа време патријарх бил Макарие кој ја пречекал императорката со големи причести. Елена пророчила на светите места во Ерусалим да се изградат цркви. Најпрвин да се изгради Храм на Воскресението Господово,

mari cu care erau însărcinaţi şi, astfel, au început a ieşi din palatele împărăteşti. Iar cei ce iubeau lumea aceasta şi slava ei mai mult decît pe Hristos, adevăratul Dumnezeu, aceia s-au plecat la cuvintele împăratului şi se închinau idolilor. Deci, împăratul, oprind pe adevăraţii creştini, a zis către dînşii: "De vreme ce vă văd, că slujiţi cu credinţă Dumnezeului vostru, voiesc ca voi să fiţi sfetnicii, slujitorii şi prietenii mei; pentru că nădăjduiesc că în ce fel sînteţi credincioşi Dumnezeului vostru, tot în acel fel veţi fi credincioşi şi către mine!" Iar către cei care au voit a se abate de la Hristos şi a se închina zeilor, a zis: "Pe voi nu mai voiesc să vă am în curtea mea; căci, dacă nu aţi păstrat credinţa Dumnezeului vostru, apoi cum veţi fi credincioşi mie?"

Astfel i-a gonit ruşinaţi din faţa sa. De aici se vede cît era de bun acel împărat către creştinii cei credincioşi. Aflîndu-se în Britania şi, căzînd în boală de moarte, a încredinţat împărăţia fiului său, Constantin, cel născut din Elena, pe care îl iubea mai mult decît pe toţi fiii săi cei născuţi din cealaltă femeie; şi, în urmă, şi-a dat ultima suflare.

Constantin a luat stăpînirea împărăţiei după moartea tatălui său, cu învoirea a toată oastea, pentru că era iubit de toţi, ca o odraslă ieşită dintr-o rădăcină bună. Maxentie, fiul cel nelegitim al lui Maximian Erculie, auzind de acest lucru, s-a umplut de zavistie şi, amăgind cîţiva senatori din Roma, cărora dîndu-le multe daruri şi făgăduindu-le multe altele, i-a răpit scaunul împărătesc, făcîndu-se astfel împărat al Romei cu puterea sa, fără voia poporului Romei şi a toată oastea. Constantin, înştiinţîndu-se de acest lucru, nu s-a supărat asupra lui, ci mai ales s-a şi învoit cu dînsul şi a trimis la el soli pentru pace, lăsînd pe Maxentie să împărăţească în Roma, iar el mulţumindu-se cu Britania şi cu părţile ei cele de un hotar. Maxentie însă, nu voia pacea cu Constantin şi nici nu-l recunoştea ca împărat, voind ca singur să rămînă împărat a tot pămîntul şi ţinuturilor de sub stăpînirea Romei. El, întărindu-se în Roma, a început a face multă răutate poporului; căci nu numai pe creştini îi gonea, ci şi pe păgînii săi îi muncea. El a omorît pe senatorii cei cinstiţi, jefuindu-le averile, batjocorind casele cele de neam bun şi vieţuind cu necurăţie; pentru că răpea femeile şi fecioarele senatorilor spre necurăţia lui, îndeletnicindu-se foarte mult la vrăji şi fermecătorii, făcîndu-se foarte aspru şi urît în toată Roma pentru tirania lui cea spurcată.

Împăratul Constantin a trimis pe fericita sa maică, Elena, la Ierusalim cu multă avere, ca pe una ce era preaiubitoare de Dumnezeu, pentru căutarea cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci a Domnului. Ea, ducîndu-se la Ierusalim, a văzut acele Sfinte Locuri, le-a curăţit de spurcăciunile idoleşti şi a scos la lumină cinstitele moaşte ale mai multor sfinţi. Pe acea vreme era patriarh în Ierusalim Macarie, care a întîmpinat pe împărăteasă cu cinste cuviincioasă.

Sfînta împărăteasă Elena a poruncit ca în Ierusalim, pe la sfintele locuri, să se zidească biserici. Mai întîi a poruncit să se zidească Biserica Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, lîngă Sfîntul

Asociaţia Macedonenilor din România

A.M.R. - Д.М.Р.

Друштвото на Македонците од Романија

Asociaţia Macedonenilor din România
Друштвото на Македонците од Романија

Adresa este : Bucureşti, strada Thomas Masarik, nr. 29 A, sector 2

Telefon : 212.09.22
Telefon/Fax : 212.09.23
Email :asmacedonenilor@yahoo.com.sg

VIZITAŢI

www.asociatia-macedonenilor.ro

Publicaţie editată de Asociaţia Macedonenilor din România, cu sprijinul Guvernului României - Departamentul pentru Relaţii Interetnice din cadrul Secretariatului General al Guvernului României

ISSN : 1582-831x

Directorul ziarului
Liana Dumitrescu

Redactor Şef
Constantina Dumitrescu

Redactor
Laura Rogobete

Tehnoredactare computerizată
Laura Rogobete

Traducere
Marjan Mihajlov

Colaboratori : Liana Dumitrescu, Marjan Mihajlov şi alţii

до Светиот Гроб, каде што се нашол Светиот Крст и да се изгради и црква во Гецимани, каде што бил гробот на Богородица, на чесното Успение. Потоа откако се изѕидале други осумдесет цркви, разубавувајќи ги со сите подароци и дарувајќи им големо богатство дошла во Константинопол, донесувајќи дел од Светиот животодавен Крст и светите окови со кои било оковано Исусовото тело. Потоа не по долго време заминала во царството Исусово, погребана со големи причести.

Големиот император Кнстантин, по смртта на неговата мајка Света Елена, живеејќи уште десетици години, тргнува во бој против персијците. Во едно село близу Никодимија пага болен. Осетил дека му се ближи крајот, направил тестамент во кој своето богатство го оставил на трите негови сина, болен со телото му ја препушта душата на Бога, небесниот император. Бил однесен во Константинопол и погребан во црквата на Светите Апостоли. Умрел на 65 години од кои 32 бил император, а сега живее во вечниот бескраен живот во вечното императорство на Исус Христос Бог наш, кому заедно со Таткото и со Светиот Дух, им следи чести, слава и поклонување, сега секогаш и во вечни векови. Амин

Mormînt, acolo unde s-a găsit Sfînta Cruce. A mai poruncit să se zidească o biserică şi în Ghetsimani, unde este mormîntul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a cinstitei ei Adormiri. Apoi, după ce a zidit şi alte optsprezece biserici, înfrumuseţîndu-le cu toate podoabele şi dăruindu-le cu îndestulate averi, a venit la Constantinopol, aducînd o parte din lemnul Sfintei Cruci cea de viaţă făcătoare şi sfintele piroane cu care a fost pironit trupul lui Hristos. Apoi, nu după multă vreme s-a mutat la Dumnezeu, bineplăcîndu-I Lui, şi a fost îngropată cu cinste.

Iar marele împărat Constantin, după moartea maicii sale, Sfînta Elena, vieţuind ca zece ani şi ceva, a plecat la război împotriva perşilor. Dar într-un sat al Nicomidiei a căzut în boală. Deci, cunoscînd că i s-a apropiat sfîrşitul, a făcut diată, împărţind împărăţia la cei trei fii ai săi; şi, bolind cu trupul, şi-a dat sfîntul său suflet în mîinile lui Hristos Dumnezeu, cerescul Împărat. După aceasta a fost adus în Constantinopol, unde s-a îngropat cu slavă în biserica Sfinţilor Apostoli. El a murit la 32 de ani ai împărăţiei sale; iar toţi anii de la naşterea sa avea şaizeci şi cinci. Iar acum vieţuieşte în viaţa cea fără de sfîrşit, în veşnica împărăţie a lui Hristos Dumnezeul nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste, slavă şi închinăciune în vecii vecilor. Amin.

CONŢINUT : / СОДРЖИНА

Subcomisia pentru spaţiu	**2-7**	**Вселенска подкомисија**	**2-7**
Frumuseţea Pământului	**7-8**	**Земни убавини**	**7-8**
9 Mai	**8-12**	**9-и Мај**	**8-12**
Festival de film	**12**	**Филмиски фестивал**	**12**
Preşedintele macedonean	**12-15**	**Македонски претседател**	**12-15**
Calendar ortodox	**15**	**Православен календар**	**15**
Limba macedoneană XX	**16-17**	**Македонски јазик**	**16-17**
Evenimentele lunii	**17**	**Настани**	**17**
Constantin şi Elena	**18-20**	**Константин и Елена**	**18-20**